

BÖLÜM IV

SIKIŞANLAR

4. ÖĞRENCİ VE AİLE PROFİLLERİ

Önemli bir fark olmaksızın bütün yaklaşımlar - genetik, psikoanalitik, psikolojik veya öğrenme ve sosyalizasyon kuramları - aile geçmişini (biyografiyi), gerek „ailenin eğitim tarzları" gerekse „ailedeki sosyal sorunlar" gibi kavramlaştırılmalar altında araştırma için en temel nokta saymaktadırlar. Aile ve çocukluğa verilen bu büyük önem; „aktarım" sayılısına dayanmaktadır (Petermann, 1995). Yani erken çocukluktaki yaşantılar, örselemeler ve edinilen kişilik özelliklerinin yetişkin yaşlara taşınarak karakter ve davranışlarda, ideoloji ve dünya görüşlerinde yansımalar bulduğu varsayılmaktadır (Sanford, Adorno, Frenkel-Brunswik ve Levmsom 1950 [1982]:157; Frenkel-Brunswik 1950[1982], 221; Levinson ve Huffman, 1954; Meleon, 2000; Milburn ve Conrad 2000; Baumrind, 1978; Maccoby ve Martin, 1983; Elder, 1976; Hamachek, 1995; Kagitcibası (1973 [1967]; Lederer, 1983, 1995; Hopf 2000; Damon 1990; Montada 1995).

Hem sosyoekonomik yapının görülebilmesi, hem de ileriki bölümlerdeki açıklayıcı modellere kaynaklık etmesi açısından bu bölümde öğrencilerin aile yapıları betimsel olarak aktarılmaktadır.

4.1. Aile Bileşimi

4.1.1. Aile Tipi ve Büyüklüğü

Aile bileşimi ve bütünlüğü ile hem çocukların fiziki-sosyal-psişik sorunları hem de okul yaşamları arasında sıkı bir ilişkinin olduğu ileri sürülmektedir.

Aile Bileşimi								
Okullar	Baba hayatta mı?		Anne hayatta mı?		Anne-babanız birlikte mi?		Çekirdek aile mi?	
	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet
Sınıf Altı	6,3	94,3	0,7	99,3	4,2	95,8	22,0	78,0
Alt Sınıf	8,3	91,7	2,4	97,6	7,4	92,6	30,7	69,3
Orta	5,3	94,7	1,3	98,7	6,0	94,0	19,4	80,6
Orta	6,4	93,6	1,6	98,4	8,2	91,8	22,1	77,9
Üst Sınıf	2,3	97,7	1,2	98,8	7,7	92,3	9,7	90,3
Toplam	5,6	94,4	1,4	98,6	6,6	93,4	20,5	79,5

Sıkışanlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 94,3'ünün babası ve % 99,3'ünün annesi hayattadır. Aradaki fark, erkek-kadın ortalama yaşam sürelerinin genel nüfus içindeki farkıyla yorumlanabilir. Boşanma oranları da % 6,6 olup okullar arasında küçük değişiklikler göstermektedir.

Öğrencilerin % 20,5'i çekirdek aile üyeleri dışında bazı yakınlarıyla birlikte aynı çatı altında yaşadıklarını beyan etmektedir. Geniş aile durumu, yalnızca üst sınıf grubunda düşüş (% 9,7) göstermektedir.

Ailelerin toplam çocuk sayıları öğrenilmek üzere öğrencilere kendileri de dahil kaç kardeşe sahip oldukları sorulmuş ve kardeş sayılarının en çok 16'ya çıktığı görülmüştür. Öğrenciler ortalama 3 çocuklu ailelerden gelmektedirler. Ancak okullar birbirlerinden çok büyük oranda farklılaşmakta; alt sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda, 4 ve daha fazla toplam kardeşi (kendisi dahil) olanlar % 75'lere ulaşırken, üst sosyo-ekonomik düzeydeki semtlere denk düşen okullarda bu oran % 5'lere düşmektedir.

Okullara Göre Öğrencilerin Kardeş Sayısı (%)												
Okullar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12+
Sınıf		2	10	26	21	21	20	11	11	8	6	4
Altı		1,4	7,1	18,6	15,0	15,0	14,3	7,9	7,9	5,7	4,3	2,8
Alt Sınıf	2	26	37	32	18	23	9	10	5	2	2	
Sınıf	1,2	15,7	22,3	19,3	10,8	13,9	5,4	6,0	3,0	1,2	1,2	
Alt Orta	4	39	69	41	26	26	10	3	4	1	1	
	1,8	17,4	30,8	28,3	11,6	11,6	4,5	1,3	1,8	,4	,4	
Orta	1	31	40	18	16	10	5	1		1		
	,8	25,2	32,5	14,6	13,0	8,1	4,1	,8		,8		
Üst Sınıf	10	69	56	26	6	2	1					
Sınıf	5,9	40,6	32,9	15,3	3,5	1,2	,6					
Toplam	17	167	212	143	87	82	45	25	20	12	9	4
	2,1	20,3	25,8	17,4	10,6	10,0	5,5	3,0	2,4	1,5	1,1	0,4

4.1.2. Aile Kökenleri

Sosyo-ekonomik düzeyleri düşük ve özellikle son yıllarda göç alan semt okullarında % 80'leri aşan bir oranda öğrencilerin anne-babalarının Adana dışında bir başka ilde doğdukları anlaşılmaktadır. Tüm öğrenciler için yine bu oran % 50'dir.

Okullar	Babanın doğum yeri Adana mı?		Annenin doğum yeri Adana mı?		Baba Türkçe'den başka diller biliyor mu?		Anne Türkçe'den başka diller biliyor mu?	
	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet
Sınıf Altı	86,6	13,4	83,3	16,7	25,3	74,7	30,8	69,2
Alt Sınıf	54,3	45,7	48,5	51,5	51,7	48,3	59,5	40,5
Alt Orta	39,4	60,6	41,4	58,6	59,5	40,5	71,7	28,3
Orta	36,4	63,6	40,5	59,5	67,5	32,5	73,2	26,8
Üst Sınıf	29,5	70,5	29,2	70,8	51,1	48,9	60,3	39,7
Toplam	48,0	52,0	47,3	52,7	51,5	48,5	60,1	39,9

p<.000

Bilinen dil durumları da kültürel çeşitliliği yansıtmaktadır. Öğrencilerin yaklaşık yarısının babası (% 48,5'i), Türkçe dışında başka bir dil de konuşabilmektedir. Babası ikinci bir dil konuşanların çoğunluğu (% 75'i) göç alan alt sosyo-ekonomik düzeylerdeki semt okullarında yoğunlaşmaktadır. Orta ve üst sosyo-ekonomik düzeylerde bu oran % 40'lar seviyesinde seyretmektedir. İkinci dil bilen annelerin durumu da ikinci dil bilen babalarına paralel gitmektedir.

4.1.3. Anne-Babanın Eğitim Düzeyi

Anne eğitim durumuna bakıldığında alt ve orta-alt ile orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki okullar arasında önemli farklılıkların olduğu anlaşılmaktadır. Sınıf altı gruplarda lise ve üstü okul mezunları ancak % 4'lere ulaşırken üst sosyo-ekonomik düzeyde bu oran % 50'yi bulmaktadır.

Okullara Göre Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Düzeyi									
Okullar	Okur-yazar Değil	Okur-yazar	Bilmiyor	İlkokul	Ortaokul	İmam-Hatip	Lise	Meslek/Ticaret	Üniversite
Sınıf Altı	56,3	2,8	10,4	24,3	2,1	1,4	1,4	0,0	1,4
Alt Sınıf	27,0	5,7	4,0	46,0	8,6	0,0	5,7	0,0	2,9
Alt Orta	21,0	4,2	5,9	53,4	8,8	,4	5,5	0,0	,8
Orta	12,6	3,1	4,7	55,1	13,4	1,6	7,1	0,0	2,4
Üst Sınıf	2,9	0,0	4,0	28,7	13,8	,6	36,2	3,4	10,3
Toplam	23,2	3,3	5,7	42,2	9,3	,7	11,3	,7	3,5

p<.000

Tüm okullar bazında ilköğretim mezunu babaya sahip olan öğrenciler % 45,3 ile çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Alt, orta-alt ve orta sosyo-ekonomik

Sıkışanlar

düzeydeki semtlerde yer alan okullarda ilkokul ve ortaokul mezunu babaya sahip öğrenciler çoğunlukta, üst sosyo-ekonomik düzeydeki semtlerde bulunan okullarda lise ve üniversite mezunu babaya sahip öğrencilerin sayısı artmakta; bu oran % 17'lere çıkmaktadır.

Okullara Göre Öğrencilerin Babalarının Eğitim Düzeyi									
Okullar	Okur-yazar Değil	Okur-yazar	Bilmiyor	İlkokul	Ortaokul	İmam-Hatip	Lise	Meslek/Üniversite Ticaret	
Sınıf Altı	16,9	4,7	6,1	53,4	9,5	1,4	6,1	,7	1,4
Alt Sınıf	8,5	4,0	7,4	42,6	23,3	1,1	9,1	1,7	2,3
Alt Orta	2,9	3,4	5,5	58,8	13,9	1,7	12,2	,4	1,3
Orta	,8	,8	3,1	46,5	17,3	,8	20,5	1,6	8,7
Üst Sınıf	,6	1,1	6,3	22,2	13,1	0,0	35,8	4,0	17,0
Toplam	5,7	2,9	5,8	45,3	15,4	1,0	16,5	1,6	5,8

p<.000

Ayrıca genel nüfusa paralel bir şekilde anne ile babalar arasında eğitim düzeyleri açısından da belirgin bir farklılaşma bulunmaktadır. Babaların sadece % 5,7'si okur-yazar değilken annelerde bu oran % 23,2'ye çıkmaktadır.

4.2. Ekonomik ve Fiziki Yoksunluk

4.2.1. Anne-Babanın Çalışma Durumları ve Uğraşı Alanları

Yapılan işlerin türüne göre hem okullar, hem de cinsiyet grupları (anne ile babalar) arasında büyük bir farklılaşma görülmektedir.

Öğrenci babalarının mesleklerine bakıldığında ilk sırada işçilik, ikinci sırada esnaflık, üçüncü sırada da pazarcılığın yer aldığı görülmektedir. Meslekler okullara göre değerlendirildiğinde pazarcı, işsiz, işçi ve esnaf grubunun daha çok alt ve orta-alt sosyo-ekonomik düzeydeki semtlerde bulunan okullarda yoğunlaştığı; küçük memur, serbest meslek, öğretmen ve profesyonel uğraşların ise orta ve üst sosyo-ekonomik düzeye doğru belirgin bir artış gösterdiği anlaşılmaktadır. Özellikle memuriyet/büro/profesyonel iş türlerinde sınıf altı altı ve alt sınıf % 10'larm altında kalırken üst sınıf % 50'lere ulaşmaktadır.

Okullara Göre Öğrenci Babalarının Çalışma Durum ve Alanları														
Okullar	Hiç Çalışmadı	Pazarıcı/Temizlikçi	İşsiz	Emekli	Çiftçi/Köylü	İşçi	Esnaf	Adı Belirtilmemiş	Küçük Memur	Büro Çalışanları	Polis	Serbest	Öğretmen	Profesyonel
Sınıf Altı	1,4	28,2	1,4	4,2	9,9	26,1	15,5	3,5	2,8	,7		4,2	,7	1,4
Alt Sınıf	1,2	19,3	4,7	,6	3,5	33,3	26,3	,6	5,8	1,8		2,3		,6
Alt Orta	1,3	13,4	5,2	3,4	6,9	27,6	29,7	1,3	6,9		,9	2,6	,4	,4
Orta		4,8		2,4	8,9	37,1	19,4	4,8	9,7	,8	3,2	3,2	1,6	4,0
Üst Sınıf		1,7	1,1	2,3	6,3	18,2	13,1	11,4	13,1	2,8	1,7	17,6	2,8	8,0
Toplam	,8	13,4	2,8	2,6	6,9	27,9	21,7	4,1	7,7	1,2	1,1	6,0	1,1	2,7
Sayı	7	113	24	22	58	236	183	35	65	10	9	51	9	23

P<.000

Ancak annelerin büyük bir çoğunluğu ev dışı işlerde hiç çalışmamış durumdadır (% 83,1).

Okullara Göre Öğrenci Annelerinin Çalışma Durum ve Alanları														
Okullar	Hiç Çalışmadı	Pazarıcı/Temizlikçi	İşsiz	Emekli	Çiftçi/Köylü	İşçi	Esnaf	Adı Belirtilmemiş	Küçük Memur	Büro Çalışanları	Polis	Serbest	Öğretmen	Profesyonel
Sınıf Altı	80,7	5,5	,7	,7	4,8	4,1	1,4	,7					1,4	
Alt Sınıf	83,8	4,6	,6	1,2	2,9	4,0	1,2	,6	,6					,6
Alt Orta	92,9	1,3	,4	,8	1,3	1,3	,8		,8	,4				
Orta	85,8	2,4			3,1	3,1	1,6	,8	2,4					,8
Üst Sınıf	68,8	,6		2,3		4,0		5,2	7,5	,6	,6	5,8	2,9	1,7
Toplam	83,1	2,7	,3	1,0	2,2	3,1	,9	1,4	2,2	,2	,1	1,2	,8	,6
Sayı	713	23	3	9	19	27	8	12	19	2	1	10	7	5

P<.000

Sıkışanlar

Çalışan annelerin uğraşı alanları incelendiğinde ise, pazarcı, işçi, çiftçi ve esnaf grubunun daha çok alt ve orta-alt sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Aynı babalarda olduğu gibi annelerde de küçük memur, serbest meslek, öğretmen ve profesyonel uğraşların, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki semtlerde bulunan okullarda görece artış gösterdiği gözlenmektedir (% 1,5'a karşılık % 19,0)

4.2.2. Ailelerin Ev ve Otomobil Sahipliği

Özellikle alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki semtler de dahil ailelerin büyük çoğunluğunun (% 70'leri aşan oranda) kendilerine ait evleri bulunmaktadır. Genel ev sahipliği oranı da % 71'lere ulaşmaktadır.

Okutllar	Oturduğunuz ev anne- babanıza mı ait?		Ailenizin otomobili var mı?	
	Hayır	Evet	Hayır	Evet
Sınıf Altı	23,8	76,2	75,5	24,5
Alt Sınıf	35,9	64,1	75,1	24,9
Alt Orta	27,7	72,3	67,5	32,5
Orta	25,4	74,6	61,8	38,2
Üst Sınıf	24,7	75,3	40,7	59,3
Toplam	27,7	72,3	64,2	35,8

P<.000

Öğrenci ailelerinin % 64'ü herhangi bir otomobile sahip bulunmamaktadır. Okulların bulunduğu semtlerin ekonomik düzeyleri ile ailelerin bir otomobile sahip olma oranları doğrusal bir ilişki göstermektedir. Okulun SED düzeyi arttıkça, otomobil sahibi ailelerin de oran artmaktadır.

4.2.3. Öğrencilerin Oda ve Çalışma Masası Sahipliği

Öğrenciler arasında esas farklılaşma ailelerin ev sahipliğine göre değil, evin iç niteliği ve donanımına bakıldığında ortaya çıkmaktadır. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin büyük çoğunluğunun kendilerine ait bir odaları (% 74'ünün üstünde) ve çalışma masaları (% 69 civarında) bulunmamaktadır, Bu oran üst sosyo-ekonomik düzeye denk düşen iki okul için % 30'a % 19'dur.

Okullar	Evde sadece kendinize ait bir oda		Evde sadece kendinize ait çalışma masası	
	Hayır	Evet	Hayır	Evet
Sınıf Altı	74,0	26,0	68,7	31,3
Alt Sınıf	61,5	38,5	59,3	40,7
Alt Orta	57,1	42,9	56,2	43,8
Orta	47,2	52,8	43,1	56,9
Ust Sınıf	29,1	70,9	18,9	81,1
Toplam	53,7	46,3	49,4	50,6

Sadece fiziki olarak çocukları okula getirmek veya okul sıralarında tutabilmek de bir başarı sayılabilir. Ancak esas durum sosyo-ekonomik altyapının buna uygun hale getirilmesidir. Adana gibi bir şehirde çocukların yarısının bir çalışma masasına dahi sahip olmadıkları göz önüne alınırsa, durumun vahimliği ortaya çıkmaktadır. Kültürel-egitsel kaliteyi yansıtan diğer göstergeler açısından da durum pek iç açıcı gözükmemektedir.

4.2.4. Cep Telefonu ve Bilgisayar Sahipliği

Öğrencilerin çoğunluğunun kendisine ait bir cep telefonu (% 80,6) veya evinde herhangi bir şekilde bilgisayar (sadece % 86,7) bulunmamaktadır. Sahip olanların da daha çok üst sosyo ekonomik düzeydeki semt okullarına devam eden öğrenciler olduğu görülmektedir.

Okullar	Sadece kendinize ait cep telefonu var mı?		Evde bilgisayar var mı?	
	Hayır	Evet	Hayır	Evet
Sınıf Altı	89,0	11,0	91,1	8,9
Alt Sınıf	87,2	12,8	90,8	9,2
Alt Orta	82,9	17,1	90,3	9,7
Orta	81,3	18,7	86,1	13,9
Ust Sınıf	63,4	36,6	74,9	25,1
Toplam	80,6	19,4	86,7	13,3

P<.000

4.2.5. Defter-Kitap Alma Gücü

Çok çarpıcı bir sonuç da kalem-defter ve yardımcı okul ihtiyaçlarının karşılanabilme durumudur. Bütün okullar bazında öğrencilerin % 45'i gerekli defter-kitapların, % 53'ü de yardımcı kitap ve malzemelerin hiçbirini veya bir kısmını ailelerinin alamadığını ifade etmektedir.

Ailelerin Ders Kitabı ve Ders Araç-Gereçlerini Alabilme Durumu						
Okullar	Ailen gerekli defter, kalem ve kitapları alabiliyor mu?			Yardımcı kitapları alabiliyor mu?		
	Hayır	Bazen	Evet	Hayır	Bazen	Evet
Sınıf Altı	22,2	45,1	32,6	34,0	38,9	27,1
Alt Sınıf	14,6	43,9	41,5	28,3	32,9	38,7
Alt Orta	8,4	35,8	55,8	16,8	38,8	44,4
Orta	10,7	30,3	59,0	7,4	40,2	52,5
Üst Sınıf	2,3	16,2	81,5	6,9	23,0	70,1
Toplam	11,1	34,2	54,7	18,7	34,6	46,7

P<.000

En alt sosyo-ekonomik düzeylerdeki semtlerde bu oranlar % 70'lerin üzerine kadar çıkabilmektedir.

4.2.6. Harçlık Durumu

Günlük harçlık durumu da benzer eğilimleri yansıtmaktadır. Alt sosyo-ekonomik semt okullarında hem harçlık verebilen aile sayısı, hem de harçlık oranı oldukça düşmektedir. Diğer yandan orta ve üst sosyo-ekonomik seviyedeki okullarda ise 500 bin ve daha üstü günlük harçlık oranı % 42 ve % 81 düzeyine çıkmaktadır.

Anne-babanız sana günlük ne kadar harçlık veriyor?				
Okullar	Hiç	250 Bin	500-750 Bin	Bir Milyon ve Üstü
Sınıf Altı	42,1	39,3	13,1	5,5
Ait Sınıf	31,0	43,9	22,2	2,9
Alt Orta	17,3	43,7	28,1	10,8
Orta	22,1	35,2	27,9	14,8
Üst Sınıf	4,1	14,5	40,1	41,3
Toplam	22,4	35,8	26,8	15,1

4.2.7. Öğrencilerin Çalışma Durumu

Öğrencilerin çalışıp çalışmadıkları hem öğrencilerin kendilerine, hem de okul bilgi formlarında idarecilere sorulmuştur. Alt sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda öğrencilerin kendi beyanları ile idarecilerin tahminleri birbirine yakinken özellikle üst sosyo-ekonomik gruptaki okullarda idarecilerin tahminleri çok daha düşük çıkmaktadır.

İdarecilerin Tahmine Göre Çalışan Öğrenci Oranları (%)			
Okullar	Erkek %	Kız %	Toplam %
Sınıf Altı	40-75	1-30	20-52
Alt Sınıf	10-20	8-10	5-15
Alt Orta	10-25	3-5	5-15
Orta	10-20	2-10	10-11
Ust Sınıf	3-5	3-5	3-5
Toplam	20	5,7	12

İdarecilerin tahminine göre erkek öğrencilerin % 20'si, kızların % 6'sı öğrenciliğin yanı sıra bir işte de çalışmaktadır. Öğrencilerin kendi beyanlarına göre ise, yarısı (% 46,6) sürekli olmasa da ders saatleri de dahil bir işte çalışmaktadır ki; nerdeyse tamamı 15 yaş grubunun altında yer almakta ve çalışmaları uluslararası sözleşmelerle yasaklanmış bulunmaktadır.

Öğrencilerin Okuldan Sonra veya Tatillerde Çalışma Durumları			
Okullar	Evet	Bazen	Hayır
Sınıf Altı	45,1	27,5	27,5
Alt Sınıf	27,3	26,2	46,5
Alt Orta	19,9	24,3	55,8
Orta	20,5	18,9	60,7
Ust Sınıf	7,6	14,0	78,5
Toplam	23,3	22,3	54,4

P<.000

Çalışan öğrenci oranları da okullar arasında büyük farklılık göstermektedir. Çalışan öğrencilerin büyük bir kısmının sınıf altı ve alt sosyo-ekonomik semtlerdeki okullara devam edenler olduğu anlaşılmıştır. Ancak orta ve üst

Sıkışanlar_

sosyo ekonomik seviyedeki gruplarda da azımsanamayacak bir orana ulaşmaktadır (% 12 ile % 40'lar düzeyinde).

4.3. Kültürel Yoksunluk

Bu altbölümde öğrenci niteliği ve okul ortamını yakından ilgilendirdiği varsayılan okuma alışkanlıklarından internet cafe alışkanlıklarına kadar bir dizi etkinlik betimlenmektedir.

4.3.1. Gazete-Dergi Okuma

Bu göstergelerden en önemlisi gazete-dergi okuma sıklığıdır. Maalesef okuma alışkanlığı son derece düşüktür (günlük gazete-dergi okuma sıklığı % 37,2). Daha da önemlisi, okulların bulunduğu semtlerin ekonomik düzeyi yükseldikçe öğrencilerin gazete-dergi okuma sıklığı bir miktar artış göstermekle birlikte, yine de aralarında çok anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır.

Öğrencilerin Gazete-Dergi Okuma Sıklıkları

Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-İki	Ayda Bir-İki	Haftada Bir-İki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	7,7	1,4	7,0	14,1	38,0	31,7
Alt Sınıf	8,3	1,2	3,0	10,1	41,4	36,1
Alt Orta	12,2	2,6	4,4	10,9	35,4	34,5
Orta	9,9	5,0	3,3	13,2	31,4	37,2
Ust Sınıf	4,1	1,7	2,9	5,8	39,0	46,5
Toplam	8,6	2,3	4,1	10,6	37,2	37,2

p<.011

4.3.2. Sinema-Tiyatro

Örneklem grubundaki öğrenciler 7.-8. sınıfa gelmelerine ve Adana gibi bir büyükşehirde yaşamalarına rağmen % 30'u sinema-tiyatroyla hiç tanışmamış durumdadır. Sadece bir kez görmüş olanlarla birlikte bu oran % 37,5 lara ulaşmaktadır.

Öğrencilerin Sinema-Tiyatroya Gitme Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	45,8	8,3	15,3	16,7	9,7	4,2
Alt Sınıf	34,5	3,6	15,5	23,8	17,9	4,8
Alt Orta	35,2	10,1	15,0	22,0	14,1	3,5
Orta	24,0	10,7	23,1	26,4	14,0	1,7
Üst Sınıf	9,4	4,7	15,9	44,1	23,5	2,4
Toplam	30,0	7,5	16,5	26,6	16,0	3,4

P<.000

Öğrencilerin sinema ya da tiyatroya gitme sıklıkları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilerin ve devam edilen okulun ekonomik düzeyleriyle paralel olarak sinemaya-tiyatroya gitme olanakları da değişmektedir.

4.3.3. Büyük Alışveriş Merkezlerine Gitme

Yine şehir merkezindeki büyük alışveriş merkezlerine gitme sıklığı da sinema-tiyatro ziyaret oranlarıyla benzer eğilimler göstermektedir (öğrencilerin % 21'i hiç gitmemiş durumdadır).

Öğrencilerin Büyük Alışveriş Merkezlerine Gitme Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	37,6	7,1	14,9	22,7	11,3	6,4
Alt Sınıf	23,7	8,3	18,3	29,6	16,0	4,1
Alt Orta	20,1	7,6	9,8	37,9	19,6	4,9
Orta	19,5	4,2	15,3	34,7	17,8	8,5
Üst Sınıf	7,1	2,4	10,0	38,8	40,6	1,2
Toplam	21,0	6,1	13,3	33,3	21,5	4,7

4.3.4. Lokanta-Kebap ve "Fastfood"

Lokantaya gitmeyenlerin oranı toplamda %23'ü bulmaktadır. Bunların çoğunluğunu ise yine alt ve orta-alt sosyo ekonomik düzeylerdeki okullara devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin,- %" 80'ini ise asgari ayda bir-iki kez lokanta-kebabçıya gitmektedir.

Öğrencilerin Lokantaya Gitme Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	31,2	7,8	15,6	20,6	16,3	8,5
Alt Sınıf	30,9	7,3	17,6	26,1	14,5	3,6
Alt Orta	24,9	7,1	18,2	27,1	15,6	7,1
Orta	23,5	2,5	15,1	31,9	16,8	10,1
Üst Sınıf	7,0	1,2	11,7	42,7	32,2	5,3
Toplam	23,3	5,4	15,8	29,7	19,1	6,7

P<.000

Mcdonalds veya Hamburgerciye hiç gitmemiş olanların oranı % 33'ü bulmaktadır. Bu oranlar sınıf altı grupta % 51 iken üst sınıfta % 10'a düşmektedir.

Öğrencilerin Mcdonalds veya Hamburgerciye Gitme Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	51,0	10,5	14,7	13,3	7,0	3,5
Alt Sınıf	39,0	8,5	17,7	17,7	14,0	3,0
Alt Orta	34,4	6,0	13,8	28,0	13,8	4,1
Orta	34,2	1,8	17,5	23,7	17,5	5,3
Üst Sınıf	10,0	1,2	17,1	34,7	32,4	4,7
Toplam	33,1	5,7	15,9	24,1	17,1	4,1

P<.000

4.3.5. Sportif Etkinlikler

Fiziki gelişim döneminde olan 7-8.sınıf öğrencilerinin maç-sportif etkinliklerden yararlanabilme düzeyleri ve bu etkinliklere yönelik alışkanlıkları da maalesef düşük düzeydedir.

Öğrencilerin Maç-Sportif Etkinliklere Katılma Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	34,3	7,1	9,3	10,7	20,0	18,6
Alt Sınıf	38,3	10,8	9,6	11,4	18,0	12,0
Alt Orta	32,4	8,7	10,5	14,6	16,4	17,4
Orta	34,7	3,4	11,9	17,8	17,8	14,4
Üst Sınıf	13,0	8,3	16,6	13,0	30,2	18,9
Toplam	30,3	8,0	11,6	13,4	20,4	16,4

P>.022

Öğrencilerin yaklaşık yarısı ya hiç ya da dönemde bir kez maç-sportif etkinliklere katılabilmektedir. Ancak üst SED'e doğru küçük bir artış olsa da, sportif faaliyetlere katılma oranları okullar arasında çok büyük bir farklılaşma göstermemektedir. Dolayısıyla konunun sadece fiziki-sosyal altyapı olanaklarıyla değil alışkanlıklarla da ilişkili değerlendirilmesi gerekmektedir.

4.3.6. İnternet Cafe

Öğrencilerin yarıya yakın bir kısmı internet kafe veya atari salonlarına hiç gitmediklerini bildirmişlerdir. Bu tür yerlere 'haftada bir-iki' yada 'ayda bir-iki' kere gidebildiklerini söyleyenlerin çoğunluğunu, diğer etkinliklerde de olduğu gibi yine, üst sosyo-ekonomik semtlerdeki okullara devam eden öğrenciler oluşturmaktadır.

Öğrencilerin İnternet Cafe- Atariye Gitme Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	51,4	5,1	6,5	13,0	13,8	10,1
Alt Sınıf	56,9	7,2	9,0	9,6	9,0	8,4
Alt Orta	50,0	7,2	9,0	8,1	15,8	9,9
Orta	56,0	3,4	12,9	6,0	13,8	7,8
Üst Sınıf	29,0	16,0	7,1	23,1	18,9	5,9
Toplam	48,2	8,1	8,7	12,1	14,4	8,5

P<.000

4.3.7. Tatile Çıkma

Şehir dışına tatile çıkma konusuyla ilgili olarak öğrencilerin verdikleri yanıtlar daha çok 'dönemde bir-iki defa' çıkabilme seçeneğinde toplanmıştır.

Öğrencilerin Şehir Dışına Tatile Çıkma Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	36,6	7,0	42,3	5,6	4,2	4,2
Alt Sınıf	29,5	7,8	41,6	13,9	5,4	1,8
Alt Orta	37,2	7,6	35,4	14,3	4,5	,9
Orta	40,3	5,9	40,3	7,6	3,4	2,5
Üst Sınıf	21,4	5,4	45,8	19,6	7,1	,6
Toplam	32,8	6,8	40,7	12,8	5,0	1,8

P<.000

Ancak hiç tatile çıkamayan öğrenciler arasında okullara göre önemli farklılaşmalar gözlemlenmemektedir. Sadece üst sosyo-ekonomik düzeylerdeki okullarda bu olanak daha iyi düzeydedir.

4.4. Öğrencilerin Kötü Alışkanlıkları

Çocukların gerek sağlıklı psikososyal gelişimleri, gerekse okul başarıları ile "kötü alışkanlıklar" arasında güçlü bir negatif ilişki kurulmaktadır. Bu altbölümde öğrencilerin bu alışkanlıkları betimlenmektedir.

4.4.1. Kahvehaneye Gitme

Öğrencilerin % 17'si ayda bir-iki kez veya daha sık kahvehane-cafelelere gitmektedir. Bu kez özellikle sınıf altı grupta bir artış eğilimi görülmekte, üst sınıfta da azalmaktadır.

Öğrencilerin Kahvehaneye/Cafeiere Gitme Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	63,2	5,7	8,5	8,5	8,5	5,7
Alt Sınıf	74,1	3,6	8,4	9,0	3,0	1,8
Alt Orta	71,0	5,5	8,8	5,5	6,9	2,3
Orta	71,8	1,7	8,5	5,1	10,3	2,6
Üst Sınıf	59,1	9,7	9,7	10,8	8,6	2,2
Toplam	69,1	5,0	8,7	7,4	7,0	2,7

4.4.2. Sigara Kullanma

Dönemde bir-iki veya daha sık sigara kullanma oranı da, azımsanamayacak bir orana ulaşmaktadır (% 13). Bu kullanım oranı yine sınıf altı grupta artmakta ve üst sınıfta düşüş eğilimine girmektedir.

Öğrencilerin Sigara Kullanma Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-iki	Ayda Bir-iki	Haftada Bir-iki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	79,4	2,8	1,4	7,1	3,5	5,7
Alt Sınıf	80,6	4,1	4,1	4,7	2,9	3,5
Alt Orta	84,2	3,6	,9	3,6	1,8	5,9
Orta	84,6	4,3	5,1	1,7	,9	3,4
Üst Sınıf	88,8	2,9	3,5	1,2	3,5	
Toplam	83,6	3,5	2,8	3,7	2,6	3,8

P<.034

4.4.3. Ālko! Kullanma

Alkol kullanma oranları da sigara alışkanlığına yakın bir orana ulaşmaktadır (dönemde bir-iki veya daha sık kullananlar % 11). Alt ve üstte oranlar birbirine çok yaklaşmakta, ortaya doğru küçük bir düşüş görülmektedir.

Öğrencilerin Alkol Kullanma Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-İki	Ayda Bir-İki	Haftada Bir-İki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	82,3	2,1	2,8	7,8	4,3	,7
Alt Sınıf	85,3	2,9	4,1	2,9	2,4	2,4
Alt Orta	87,0	4,9	2,2	2,2	2,2	1,3
Orta	85,7	4,2	1,7	3,4	2,5	2,5
Ust Sınıf	82,9	5,9	4,7	4,1	1,2	1,2
Toplam	84,8	4,1	3,2	3,9	2,4	1,6

4.4.4. Keyif Verici Maddeler Kullanma

Keyif verici hap ve maddeleri denemiş veya bir şekilde kullananların oranı % 10,7'ye (820 öğrencinin 85'i) ulaştığı görülmektedir.

Öğrencilerin Keyif Verici Hap veya Maddeleri Alma Sıklıkları						
Okullar	Hiç	Sadece Denedim	Dönemde Bir-İki	Ayda Bir-İki	Haftada Bir-İki	Hemen Her Gün
Sınıf Altı	84,5	1,4	2,1	5,6	3,5	2,8
Alt Sınıf	88,9	2,3	4,7	1,2	1,2	1,8
Alt Orta	93,2	1,4	1,4	2,3	,9	,9
Orta	86,7	1,7	5,0	3,3	,8	2,5
Ust Sınıf	90,6	2,4	1,8	1,8	2,9	,6
Toplam	89,3	1,8	2,8	2,7	1,8	1,6

Bütün bu kötü alışkanlıklarla ilgili bulgulardan genel bir yorum yapılırsa; hemen hergün sigara içtiklerini söyleyenlerin daha çok alt sosyo-ekonomik semtlerdeki okullara devam eden öğrenciler olduğu anlaşılma birlikte sigara, alkol ve keyif verici madde alışkanlıkları sosyo-ekonomik gruplar arasında büyük bir farklılaşma göstermemektedir. Ancak bazı okullarda özel bir yoğunlaşmaya rastlanmaktadır.

4.5. Ders, Okul ve Meslek Algılamaları

4.5.1. Derslerin Algılanan Zorluk Derecesi

Okullardaki bazı temel derslerin ne derece zor veya kolay bulunduğu (algılandığı) öğrencilere sorulmuştur. Derslerin zorluk derecesi sırasıyla şu şekildedir: Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler ve Yabancı Dil (İngilizce).

Brans Derslerinin Algılanan Zorluk Dereceleri										
Okullar	Sayı					Yüzde				
	Zayıf	Çok Zor	Zor	Kolay	Toplam	Zayıf	Çok Zor	Zor	Kolay	Okullar Arası (F) Fark
Matematik	430	211	103	166	910	47,3	23,2	11,3	18,2	P<.000
Fen Bilgisi	256	223	137	286	902	28,4	24,7	15,2	31,7	P<.000
Yabancı Dil	241	195	131	326	893	27,0	21,8	14,7	36,5	P<.000
Sosyal Bilgiler	179	189	145	256	769	23,3	24,6	18,9	33,3	P<.000
Türkçe	140	163	111	478	892	15,7	18,3	12,4	53,6	P<.000

Matematik dersi öğrencilerin % 82'si tarafından zor bulunmakta ve yaklaşık % 47'si de zaten zayıf almaktadır.

Algılanan zorluk derecesi açısından ikinci sırada Fen Bilgisi gelmektedir. Öğrencilerin fen bilgisi dersinin zorluk derecesiyle ilgili olarak verdikleri yanıtlar okullara göre farklılıklar göstermektedir. Ancak bu sınıfsal bir farklılaşmaya da denk düşmemektedir.

Öğrenciler Sosyal Bilgiler dersinde de zorlandıklarını ifade etmektedir. Sadece % 33,3'ü kolay bir ders olduğunu söylemektedir.

Genel toplam açısından bakıldığında Yabancı Dil (İngilizce) dersi de zor dersler arasında yer almaktadır. Kolay bir ders olarak algılayan öğrenci oranı % 33,3 düzeyinde kalmaktadır.

Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Yabancı Dilin aksine, öğrencilerin % 53,6'sı Türkçe dersini kolay olarak değerlendirmiştir. Ancak zorluk algısı okullar arasında yine anlamlı farklılık göstermektedir.

Kültür ve beceri derslerinin nerdeyse tamamı daha kolay görülmektedir. Sırasıyla Din ve Ahlak Bilgisi, Resim, Ev Ekonomisi/İş Teknik/Ticaret, Beden Eğitimi ve Müzik dersleri tüm okullarda kısmen farklılaşmalar olsa da % 70'lerin üzerinde bir oranla kolay dersler olarak algılanmaktadır.

Kültür ve Beceri Derslerinin Algılanan Zorluk Dereceleri										
Okullar	Sayı					Yüzde (%)				
	Zayıf	Çok Zor	Zor	Kolay	Toplam	Zayıf	Çok Zor	Zor	Kolay	Okullar Arası Fark (F)
Din-A.	29	42	83	618	772	3,8	5,4	10,8	80,1	p>.000
Resim	25	42	76	624	772	3,2	5,4	9,8	81,5	P>.007
Ev Ek.	28	36	71	635	770	3,6	4,7	9,2	82,5	p>.002
Beden	23	36	69	648	776	3,0	4,6	8,9	83,5	p>.002
Müzik	23	34	63	654	774	3,0	4,4	8,1	84,5	p>.274

Ancak yine de müzik hariç, her bir dersin okullar arasında anlamlı derecede farklılık göstermesi ilginç bir sonuç oluşturmaktadır.

4.5.2. Anne-Babaların Derslerde Yardımcı Olabilme Durumları

Zorlandığı derslerde anne-babasının hiç yardımcı olamadığı ifade eden öğrenci oranı, özellikle alt sosyo-ekonomik semtlerde yoğunlaşmak üzere, % 26'ya ve "bazen yardımcı olamıyorlar" ile birlikte % 70'e ulaşmaktadır.

Anne-Babaların Derslerde Yardımcı Olabilme Durumu			
Okullar	Hayır	Bazen	Evet
Sınıf Altı	35,6	41,8	22,6
Alt Sınıf	25,6	44,2	30,2
Alt Orta	28,4	49,6	22,0
Orta	34,1	35,0	30,9
Üst Sınıf	12,2	47,1	40,7
Toplam	26,6	44,5	28,9

Sadece üst sınıf grubu bu açıdan avantajlı durumda gözükmektedir.

4.5.3. Öğrencilerin Başarı Algılan

Öğrencilerin bir de toplam başarı algıları sorulmuştur. Çoğunluğu, sınıftaki başarılarının genel olarak ortalama düzeyde olduğunu ifade etmekle birlikte; % 18,1'i ortalamanın altında bir başarı gösterdiğini belirtmektedir. Bu durum, kendini objektif değerlendirmeye tabi tutmanın bir sonucu olabileceği gibi, benlik saygısı kaybını da işaret edebilir.

Öğrencilerin Genel Olarak Sınıftaki Başarı Durumu			
Okullar	Ortalamanın Altında	Ortalama Düzeyde	Ortalamanın Üstünde
Sınıf Altı	24,3	44,1	31,6
Alt Sınıf	15,1	45,4	39,5
Ait Orta	18,1	41,4	40,5
Orta	13,9	48,7	37,4
Ust Sınıf	18,6	54,5	26,9
Toplam	18,1	46,5	35,4

4.5.4. Öğrencilerin Oku! Beklentileri

Öğrencilerin çoğunluğu Anadolu-Fen lisesine gitmeyi istediklerini belirtmişlerdir. Onları Lise, Meslek Lisesi ve Askeri Liselere gitmek isteyenler izlemiştir.

Öğrencilerin Okul Beklentisi									
Okullar	Hayır	Karar-sızım	Imam-Hatip	Ticaret	Meslek	Genel	Lise	Askeri Lise	Anad./ Fen
Sınıf Altı	4,1	3,4	4,1	4,1	13,8	,7	31,0	10,3	28,3
Alt Sınıf	2,4	4,1	,6	4,1	27,6	1,2	25,9	15,3	18,8
Alt Orta	4,4	2,6	,4	2,6	23,1	3,1	23,6	6,6	33,6
Orta		,8	2,4	,8	12,9		15,3	13,7	54,0
Ust Sınıf	,6	,6	,6	2,9	12,6	1,7	7,5	20,1	53,4
Toplam	2,5	2,4	1,4	3,0	18,8	1,9	20,8	12,8	36,8

Anadolu/Fen Lisesi beklentisi alt SED'deki okullarda % 30'larm altına düşerken özellikle orta ve üst sosyo-ekonomik grupta % 54'lere ulaşmaktadır.

Ayrıca alt sosyo-ekonomik semtlerdeki okullarda öği-encilerin % 6-7'si liseye devam etmek istememekte veya bunda kararsız kalmaktadır.

4.5.5. Öğrencilerin Meslek Beklentileri

Öğrencilerin meslek seçimi açısından öğretmenlik birinci sıradadır. Tercih edilme oranına göre ikinci sıradaki meslek doktorluktur (tıp-eczacılık). Onları polis-astsubaylık ile askeri akademi ve havacılık izlemektedir.

Meslekler	Öğrencilerin Meslek Beklentisi					
	Okullar					
	Sınıf Altı	Alt Sınıf	Alt Orta	Orta	Ust Sınıf	Toplam
Ev/Kaldırım/Hiç/Mafya		1,4	0,6	1,8		0,7
Kararsız	3,9	1,4	4,6	0,9		2,3
İmam	1,6					0,3
Çiftçi	0,8	0,7			0,7	0,4
Esnaf	7,8	8,2	6,3	1,8	1,4	5,2
Şarkıcı/Beden Eğ	1,6	1,4	0,6		0,7	0,8
Hemşire/Sekreter	3,9	8,8	4,6	7,2	5,4	5,9
İşveren		2,0	1,1			0,7
Futbolcu/Sporcu	2,3	5,4	2,9	2,7	6,8	4,1
Polis/Astsubay	9,3	16,3	12,6	14,4	6,1	11,7
Mülki Amir	2,3			0,9		0,6
Öğretmen	28,7	30,6	32,2	29,7	21,1	28,5
Güz.San/Konservatuvar	3,9	1,4	1,1	1,8	2,0	2,0
Ekonomist	0,8	1,4	1,1		0,7	0,8
Hukukçu	4,7	2,0	2,3	2,7	3,4	3,0
Müh/Mimar	5,4	1,4	1,7	5,4	4,1	3,4
Tıp/Eczacı	15,5	8,8	12,1	18,9	12,9	13,3
Turizm/Sigortacı			2,3	0,9	1,4	1
Askeri Aka/Havacı	5,4	5,4	5,2	2,7	15,0	6,9
BilgisayarMüh		1,4	4,6	4,5	10,2	4,2
YDil/Filolog		0,7	1,1	0,9	2,0	1,0
Psikolog	0,8		1,7	1,8	1,4	1,1
Fen/Akademisyen	1,6	0,7	1,1	0,9	3,4	1,6
Gazeteci/İstihbarat		0,7			1,4	0,4

Sosyo-ekonomik düzeyler açısından bakılırsa üst gruplara doğru havacılık, bilgisayar mühendisliği, filolojiler ve akademisyenlik gibi özgül mesleklerin oransal olarak daha fazla ifade edildiği görülmektedir.

4.6. Öğretmenlere Göre Sorunlu Öğrenci Tipolojisi

Ana tipolojide birincil ayrımlaşma "**ilköğretim kademeleri**" bazında şekillenmekte, ikinci bir temel algılama tarzı "**yoksunluk/zenginlik**" esasında gelişmektedir. Üçüncü ve daha yumuşak bir algılama ise **biyolojik** ve **yaş evreleri** ile ilgili sayılabilir.

"Öğretmenin kafasında" sorun çıkarma potansiyeli açısından beş grup ayrılmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanmaktadır:

a) "Marjinal ve yoksun" öğrenciler: Babası iki evli, anne-babası ayrılmış, ailesi işsiz, üstü başı dağılmış, yoksul, öksüz-yetim, cezalı ve zayıf ve çalışmak zorunda kalan öğrenciler bu grup içinde toplanmaktadır. Bunlar, eğitim-öğretim açısından "öğretmenlerce" ortak bir sorun grubunda toplanmaktadır.

b) "İkinci kademe" öğrencileri : 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri benzer algılanmaktadır.

c) Biyolojik başat ve kalabalık öğrenciler : Öğretmenlerce erkek, ergenlik döneminde, yaşça büyük ve kalabalık sınıflar bir ortak imaj içinde görülmektedir. Biyolojik belirginlikle kalabalık birleşmektedir.

d) "Birinci kademe" öğrencileri: 1. sınıflar en masum olmak üzere, 1-5. sınıf öğrenciler ortak grupta toplanmaktadır.

e) "Yüksek tabaka/zengin" öğrenciler: Anne-babası okumuş, varlık ve iyi bir iş sahibi aileden gelen öğrenciler de, öğretmenlere göre farklı bir grupta toplanmaktadır. Bunlar da daha az sorunlu görülmüktedir.

Öğretmen Algılarına Göre Sorunlu Öğrenci Örüntüleri (ML, Varimax Rotated Factor Matrix)							
	Kom.	Ext. Kom.	F1	F2	F3	F4	F5
"Marjinal ve yoksun" öğrenciler							
Babası iki evli olan öğrenciler	,622	,629	,718		,262		,207
Anne-babası ayrılmış olan öğrenciler	,576	,582	,666	,134	,111		,327
Üstü başı dağınık öğrenciler	,558	,466	,590	,223	,236		
Ekonomik durumu kötü olan öğrenciler	,469	,441	,577	,142	,190	,225	
Yetim öğrenciler	,341	,320	,539	,122			,101
Daha önce ceza almış öğrenciler	,592	,444	,535	,140	,331		,169
Dersleri zayıf öğrenciler	,531	,555	,525		,483	,142	,136
Anne-babası işsiz öğrenciler	,491	,418	,485	,339	,243		
Öğrenciliğin yanı sıra bir işte çalışan öğrenciler	,371	,288	,481		,202		
"İkinci kademe" öğrencileri							
7. Sınıflarda	,772	,943	,186	,905	,200	,149	,165
8. Sınıflarda	,667	,629	,215	,688	,306		,120
6. Sınıflarda	,641	,633	,188	,658		,384	,101
Biyolojik başat ve kalabalık öğrenciler							
Erkek öğrenciler	,614	,669	,286	,347	,672		,124
Bulunduğu sınıfta yaşça büyük olan öğrenciler	,444	,421	,240	,122	,573		,121
Kalabalık sınıflarda	,522	,531	,274	,375	,512	,207	,101
Ergenlik dönemindeki öğrenciler	,456	,463	,412	,152	,436		,281
"Birinci kademe" öğrencileri							
1. Sınıflarda	,489	,802		,129		,873	,117
2-5. Sınıflarda	,536	,516	,181	,312	,146	,566	,209
Yüksek tabaka/zengin" öğrenciler							
Anne-babası iyi bir işte çalışan öğrenciler	,346	,428		,103	,138		,623
Anne-babası daha çok okumuş öğrenciler	,315	,350				,115	,576
Ekonomik durumu çok iyi olan öğrenciler	,269	,281		,106			,503
Eigen							
			7,249	1,936	1,603	1,311	1,070
Açıklanan Varyans							
			34,517	9,220	7,636	6,245	5,095

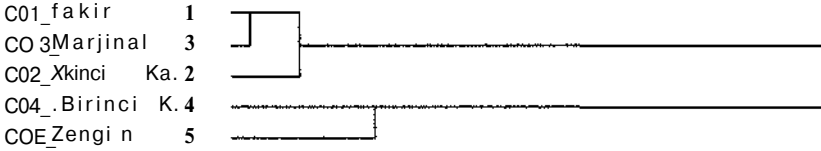
Sıkışanlar

Bu tipler arasındaki korelasyonlara bakıldığında, telcrar ilk üç grubu, büyük bir olasılıkla "daha sorunlu" algısı altında birbiriyle yüksek bir ilişki içinde görülmektedir. Son iki grup ise ortalamalardan da anlaşılacağı üzere, biraz daha kendi içinde özerk değerlendirilmekte ve daha az sorunlu görülmektedir.

Öğretmen Algılarına Göre Öğrencilerin Sorun Çıkarma Olasılığı ve Tipler Arası Korelasyon Katsayıları						
	Ortalama (m)**	rt*	Yoksul	İkinci Kademe	Biyolojik Erkek	Birinci Kademe
C01 Yoksun	2,66	,6325				
C02 İkinci Kademe	2,81	,5977	,4883			
C03_Biy.Başat-Kalabalık	2,95	,6574	,6726	,5475		
C04_Birinci Kademe	1,96	,4719	,3687	,4423	,3506	
C05 Zengin	1,77	,3235	,2665	,2167	,2996	,2327
*Ölçek-toplam korelasyonu (Kendisi dışındaki diğer dört boyutun toplamıyla korelasyonu) "1 Hiç; 2 Bazen; 3 Çoğunlukla; 4 Her Zaman.						

Yine hiyerarşik ağaç incelendiğinde de, özellikle yoksul (yetim, babası ayrılmış vb.), erkek ve ergenlik dönemindekiler ile ikinci kademedekiler sorunlu algılanmaktadır. İlkokul ile varlıklı (üst tabaka) öğrenciler ise bir benzerlik içinde algılanmaktadır.

Tipler Arasında Gruplandırma Analizi (Hiyerarşik Cluster - Dendrogram)

4.7. Değerlendirme ve Tartışma

Yukarıda detayları görüldüğü üzere, en temel saptama semtler, mahalleler, aileler ve okullar arasında büyük farkların olduğudur. Özellikle Dağlıoğlu, Anadolu, Hürriyet, Kozan Yolu gibi semt ve mahallelerde büyük bir yoksulluk ve yoksunluk yaşanmaktadır. Öğretmen algılamalarına bakıldığında da önce "**yoksul-zengin**" farkı hissedilmekte ve bunlar hemen ayrı birer kategori olarak kurgulanmaktadır.

Hatta bir önceki bölümdeki öğretmenlerle ilgili bilgiler dikkatle izlenirse, kısmen de olsa, fakir mahallelerde daha fakir öğretmenlerin görev yaptığı; bu anlamda **yoksunluk döngüsünün** çok daha genel yapılarla birlikte düşünülmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin beklentileri bile okullara göre değişmekte, çok özel bilgi veya beceri gerektiren teknik mesleklerle anadolu-fen lisesi ümidi fakir semtlerde daha az ifade edilmektedir. Bu anlamda okulun; niyet ve amaçlarının farklı olduğunu kabul etsek bile, gerçekte sosyal yapı ve sınıfların "**yeniden üretimini**" kıramadığı rahatlıkla söylenebilir.

